AMCANION Y SESIWN

- I ddatblygu gwybodaeth a dealltwriaeth hyfforddeion o'r iaith Gymraeg a datblygu eu hyder wrth ei defnyddio ar lafar.
- I ddeall sefyllfa y Gymraeg mewn ysgolion heddi.
- I ddeall lle'r Gymraeg yng nghyd-destun y Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru

Y CYFNOD SYLFAEN

- Y cwricwlwm statudol ar gyfer pob plentyn tair i saith oed yng Nghymru, a gafodd ei gyflwyno ym mis Medi 2010, yw'r Cyfnod Sylfaen. Mae'n annog plant i fod yn greadigol ac i ddefnyddio eu dychymyg ac mae'n sicrhau bod dysgu yn fwy difyr ac effeithiol.
- Meithrin, derbyn ,blwyddyn 1 a 2

Fframwaith y Cwricwlwm

- Yn cwmpas anghenion datblygu plant
- Yn adeiladu ar eu profiadau dysgu blaenorol
- Yn adeiladu ar eu gwybodaeth blaenorol

Y Saith Maes Dysgu

1.Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol (Cultural Diversity)

2.Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu (&FfLlRh)

3.Datblygiad Mathemategol (& FfLlRh)

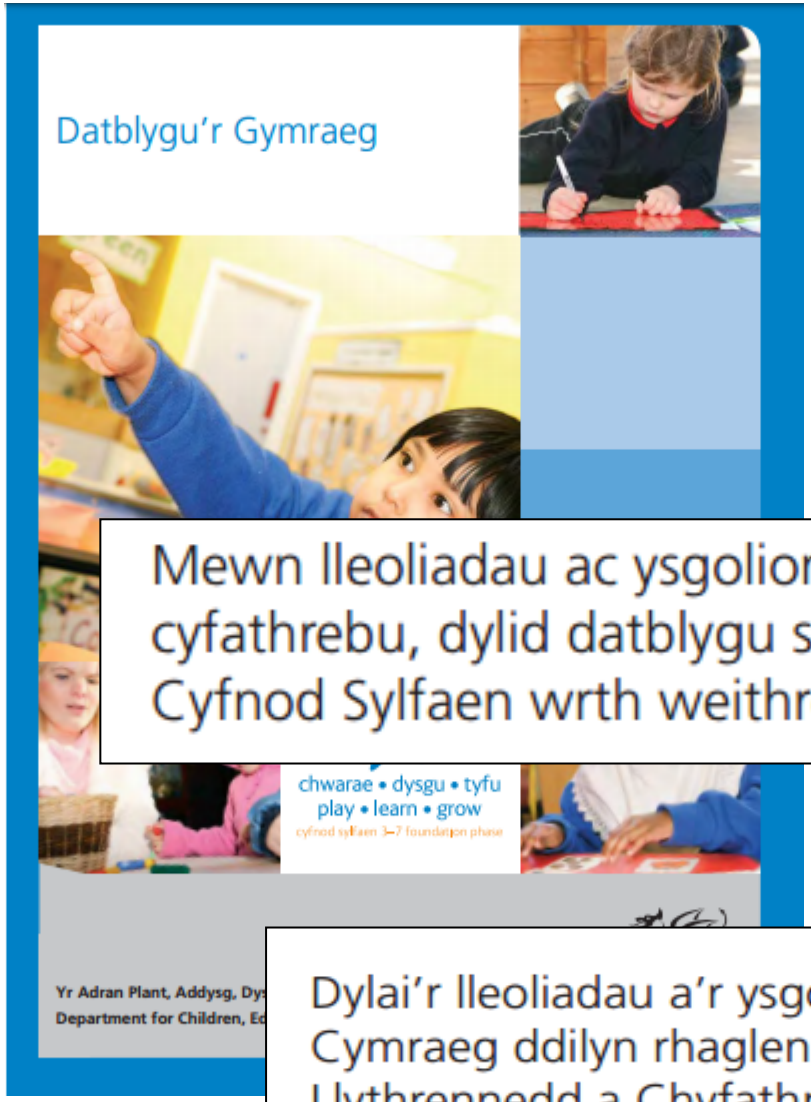
4.Datblygu'r Gymraeg

5.Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd

6.Datblygiad Corfforol

7. Datblygiad Creadigol

CADARNHAU CYD-DESTUN

Ysgolion Cyfrwng Saesneg

Mewn lleoliadau ac ysgolion lle mae'r Saesneg yn brif gyfrwng cyfathrebu, dylid datblygu sgiliau Cymraeg plant yn raddol drwy'r Cyfnod Sylfaen wrth weithredu'r Maes Dysgu Datblygu'r Gymraeg.

Ysgolion Cyfrwng Cymraeg

Dylai'r lleoliadau a'r ysgolion hynny a ddiffinnir fel darparwyr cyfrwng Cymraeg ddilyn rhaglen addysg y Maes Dysgu Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu. Ni fydd angen iddyn nhw addysgu'r Maes Dysgu Datblygu'r Gymraeg.

Datblygu'r Gymraeg

Llafaredd

Ystod

Dylid rhoi cyfleoedd i blant:

- brofi gweithgareddau mewn amgylcheddau dysgu a geir dan do ac yn yr awyr agored
- profi gwahanol fathau o weithgareddau chwarae ac ystod o weithgareddau a gaiff eu cynllunio, gan gynnwys y rheiny a gychwynnir gan y plant
- siarad/cyfathrebu at amrywiaeth o ddibenion, gan gynnwys:
  - ymuno ag eraill mewn rhigymau a storïau syml
  - siarad gan ddefnyddio geiriau eraill yn lle'r rhai a geir mewn patrymau cyfarwydd
  - adrodd neu ganu cerddi, caneuon a rapiau Cymraeg
  - cyflwyno gwybodaeth syml
  - siarad am faterion sydd o ddiddordeb uniongyrchol a phersonol iddynt
  - gofyn ac ateb cwestiynau
  - mynegi teimladau, hoffterau, cas bethau, ac anghenion
  - cyfleu profiadau personol a dychmygus gan ddefnyddio patrymau iaith cyfarwydd
- cymryd rhan fel unigolion, mewn parau ac mewn grwpiau o wahanol faint
- profi ystod o ysgogiadau gan gynnwys:
  - rhigymau, hwiangerddi, caneuon, storïau a cherddi syml
  - storïau, rhai gwir a rhai dychmygol
  - testunau gwybodaeth
  - testunau o'r cyfryngau a thestunau TGCh, megis rhaglenni teledu ar gyfer plant a chwedlau wedi'u hanimeiddio ar CD
- cymryd rhan mewn gweithgareddau dysgu digymell a gweithredol, gan gynnwys deialogau a gweithgareddau chwarae rôl.

Sgiliau

Dylid meithrin a hybu sgiliau llafaredd plant drwy gyfrwng profiadau synhwyraidd uniongyrchol. Drwy gymryd rhan mewn gweithgareddau siarad, gwrando a gweld strwythuredig a digymell, dylai'r Cyfnod Sylfaen alluogi plant i wneud cynnydd yn eu gallu i:

- gyfleu'r hyn y maent yn ei feddwl
- dangos eu bod yn deall cyfarwyddiadau syml
- gwrando ar leisiau cyfarwydd ac anghyfarwydd
- defnyddio iaith briodol mewn gweithgareddau chwarae digymell a strwythuredig ac wrth gyfleu ystyr
- edrych a gwrando'n ofalus ar amrywiaeth o ysgogiadau gweledol a chlyweledol
- gwrando ar yr hyn a glywant mewn amgylchiadau cyfarwydd ac ymateb yn syml iddo, gan ganolbwyntio a thalu sylw'n gynyddol
- siarad yn glir gan ddefnyddio geiriau, cyfarchion ac ymadroddion syml
- gwrando ar ymadroddion a chyfarwyddiadau mwyfwy cymhleth ac ymateb iddynt fel y bo'n briodol
- siarad yn hyderus gan adeiladu ar brofiad blaenorol
- siarad gan ynganu'n gywir a goslefu'n briodol
- deall bod amrywiaeth yn perthyn i'r iaith a glywant o'u cwmpas
- chwarae rôl gan wneud defnydd ymwybodol o symudiadau, ystumiau a lleferydd a defnyddio iaith sy'n briodol i rôl neu sefyllfa
- ymateb i ddrama y maent wedi'i gwylio yn ogystal â drama y maent wedi cymryd rhan ynddi.

Sgiliau

Llafaredd

Pwy wyt ti?	Sian 'dw i
Sut wyt ti?	Da iawn / ar ben y byd /
	wedi blino / hapus
Sut mae't tywydd?	Mae hi'n braf
Ble wyt ti'n byw?	Dw i'n byw yn Llanelli
Beth wyt ti'n wisgo?	Dw i'n gwisgo crys T coch

Datblygu'r Gymraeg

Sgiliau

Llafaredd

- dangos eu bod yn deall cyfarwyddiadau syml

Dewch i mewn

Eisteddwch

Sefwch

Gwrandewch

Edrychwch arna i

Sefwch mewn rhes wrth y drws

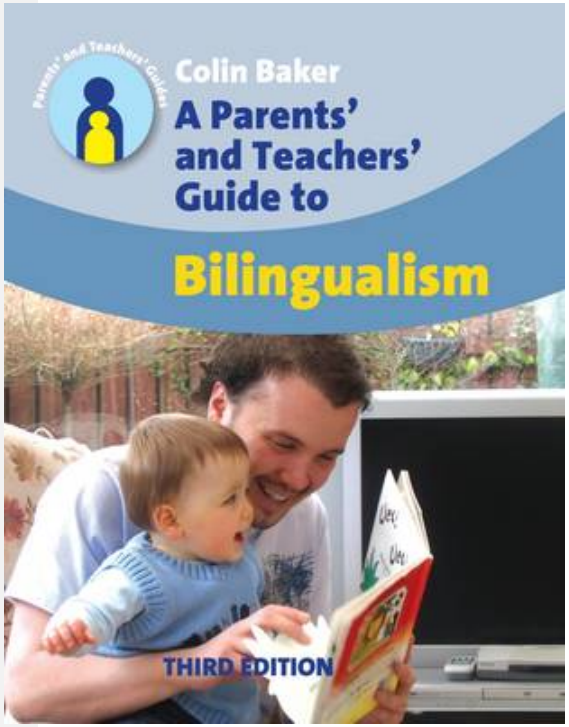
Cerddwch yn dawel / yn smart

Effaith rhythm a chân

‘The child is subconsciously learning the language , connecting words with actions, being exhilarated and educated – all at the same time. Children singing nursery rhymes or acting out a folk tale are not only learning language, enjoying the drama and having fun, they are also picking up part of the culture allied to the language. The language is becoming anchored.’

Colin Baker ‘A Parents’ and Teachers Guide to Bilingualism’.

Adnoddau

Central South Consortium
Consortiwm Canolbarth y De
Joint Education Service
Gwasanaeth Addysg ar y Cyd

Amdanom | Newyddion | Cronfa Wybodaeth

http://www.cscjes.org.uk/Knowledge-Bank/Welsh/Cymraeg-Ail-Iaith/Welsh-Scheme-of-Work/Songs.aspx

Caneuon y Llyfryn Caneuon

Mae croeso i chi lawrlwytho'r caneuon canlynol sydd o fewn y Llyfr Caneuon drwy glicio ar deitlau'r caneuon isod. Fel arall cliciwch yma i weld clipiau o well ansawdd ar ein **sianel YouTube**.

Llyfr Caneuon (Geiriau) Codau QR i Ganeuon y Llyfryn Caneuon

1,-2,-3-banana-(Dusty-bluebells) (Medium)

1-bys,-2-fys,-3-bys-yn-dawnsio (Medium)

5-Hympti-Dympti-(10-green-bottles) (Medium)

Basged-Siopa (Medium)

Beth-sy-yn-y-bocs-(Farmer-wants-a-wife) (Medium)

Ceisiwch-yn-gyntaf-(Seek-ye-first-) (Medium)

Clap-clap-1,2,3-(skip-to-my-Lou) (Medium)

Dere-Iesu-ata-fi (Medium)

Dewch-i-ganu-nawr-(Kumbaya) (Medium)

Diolch-heddiw-nawr-(Thank-you-Lord-for-this-fine-day) (Medium)

Iesu-tirion (Medium)

Lliwiau-r-enfys-(sing-a-rainbow) (Medium)

Mae-pen-tost-gyda-fi (Medium)

mae-r-olwynion-ar-y-bws-(-The-wheels-on-the-bus) (Medium)

Mr-Hapus-(-Happy-and-you-know-it) (Medium)

Os-gwelwch-yn-dda-Sion-Corn (Medium)

Pen-blwydd-hapus-(-Penblwydd-Hapus) (Medium)

Rhowch-y-bys-ar-y-trwyn-(-Happy-and-you-know-it) (Medium)

- siarad yn glir

... 'dw i.

Dw i'n ... diolch.

Mae hi'n ...

Oes / Nag oes

Pwy wyt ti?

Sut wyt ti?

Sut mae'r tywydd heddiw?

Oes <u>car coch</u> gyda ti?

<u>Bocs Bendigedig</u>

Dw i'n hoffi ...
Dw i ddim yn hoffi ...
Mae hi'n ... ac yn ...
Ydw, dw i'n ...
Nag ydw, dw i ddim yn ...

Blwyddyn 1

Beth wyt ti'n wisgo ?

Dw i'n gwisgo ...

Wyt ti'n hoffi <u>jeli</u>?

Ble rwyt ti'n byw?

Wyt ti'n gwisgo <u>sbectol haul</u>?

Sut mae <u>Sam</u>?

Mae <u>Sam</u> yn ...

_Ydw / Nag ydw

Dw i'n byw yn ...

Ydw / Nag ydw

Central South Consortium
Consortiwm Canolbarth y De

Oes / Nag oes

Oes, mae brawd gyda fi.

Nag oes, does dim chwaer gyda fi.

Oes, mae blociau ar y silff.

Oes car coch gyda ti?

Oes brawd gyda ti?

Oes chwaer gyda ti?

Oes blociau ar y silff?

Bocs Bendigedig

ond

a

Oes, mae brawd gyda fi ond does dim chwaer gyda fi.

Oes, mae afal a banana gyda fi.

Oes

Oes mochyn ar y fferm?

Nag oes, does dim mochyn ar y fferm.

Oes afal gyda Sam?

Oes plant yn yr ysgol?

Oes broga yn y pwll?

Oes het gyda Sam?

Nag oes, does dim het gyda Sam.

Oes, mae afal gyda Sam.

Nag oes, does dim plant yn yr ysgol.

Oes, mae broga yn y pwll

Central South Consortium
Consortiwm Canolbarth y De
Joint Education Service
Gwasanaeth Addysg ar y Cyd

Chwarae Rôl: Patrymau brawddegau

Beth sy'n bod?
Mae pen tost 'da fi.

Siop –

Ga i dy helpu di?

Ga i banana a tri afal?

Deg ceiniog, plis.

Diolch yn fawr.

Dyma'r newid

Peintio:
Patrymau brawddegau

Plentyn:Ga i paent coch os gwelwch yn dda?

Athro: Cei. Dyma fe. Paent coch i ti.

P: Ble mae'r dŵr?

A: Dyma fe. Dyma'r dŵr. Oes brws a papur gyda ti?

P: Oes mae brws gyda fi.

A: Bendigedig. Bant â ti.

Datblygu'r Gymraeg

Darllen

Ystod

Dylid rhoi cyfleoedd i blant:

- glywed darlleniadau bywiog o amrywiaeth o ffynonellau
- gwerthfawrogi'r llyfrau, y storïau a'r geiriau sydd o'u cwmpas
- darllen yn unigol ac ar y cyd
- darllen deunydd dychmygus ac ymateb iddo fel y bo'n briodol, gan gynnwys:
  - rhyddiaith a barddoniaeth ar gyfer plant ifanc
  - storïau, cerddi a siantiau sy'n cynnwys iaith sy'n dilyn patrwm ac iaith y gellir ei rhagweld
  - gwaith a ysgrifennwyd ar gyfer dysgwyr
  - adnoddau gwybodaeth
- darllen amrywiaeth o adnoddau printiedig ac adnoddau TGCh a'u defnyddio at wahanol ddibenion
- dewis o blith ystod eang o lyfrau ac ymgolli ynddynt.

Sgiliau

Dylai'r cyfleoedd a gynigir drwy gydol y Cyfnod Sylfaen alluogi plant i fwynhau darllen a gwneud cynnydd o safbwynt eu gallu i:

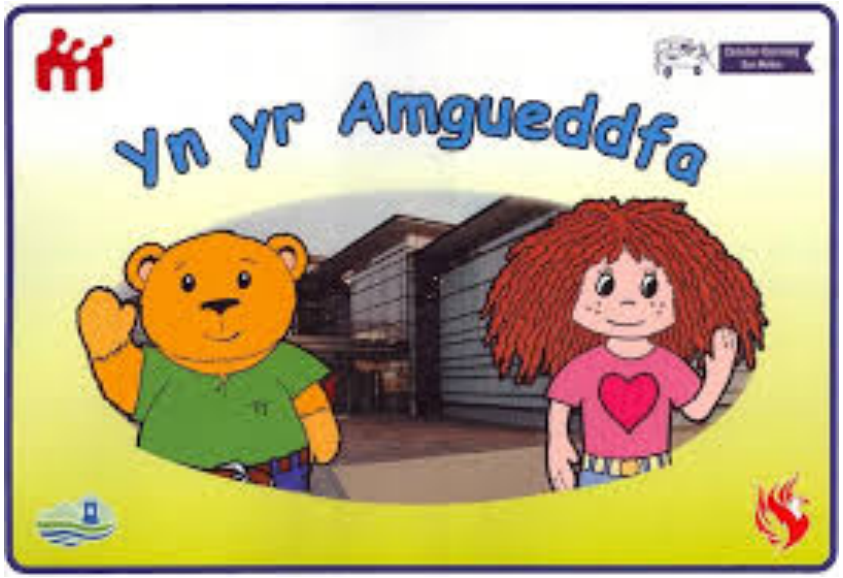
- ddilyn storïau a ddarllenir iddynt, ac ymateb fel y bo'n briodol
- gwrando ar eraill yn darllen deunydd dychmygus priodol
- edrych ar lyfrau gydag oedolyn neu heb oedolyn a thrin llyfrau fel pe baent yn eu darllen
- gwrando ar stori a ddarllenir iddynt gan ddilyn y print
- deall arwyddocâd y gair printiedig a'r berthynas rhwng symbolau printiedig a phatrymau sŵn
- defnyddio cyd-destun i ganfod ystyr geiriau cyfarwydd a dod o hyd i ystyr geiriau newydd drwy gyfrwng cliwiau mewn lluniau, synau llythrennau a ffurfiau geiriau
- darllen eu gwaith eu hunain ac adnoddau printiedig eraill yn uchel
- ailddarllen darnau y maent wedi'u mwynhau a dysgu darnau ar y cof
- dechrau darllen yn annibynnol
- dangos dealltwriaeth o'r hyn y maent hwy neu y mae eraill wedi'i ddarllen drwy ymateb ar lafar neu'n ddieiriau i'r cynnwys.

Tedi Twt

- CSCJES – Tedi Twt
- WJEC Educational Resources Website

Datblygu'r Gymraeg

Ysgrifennu

Ystod

…ant:

- ysgrifennu mewn amgylcheddau dysgu a geir dan do ac yn yr awyr agored
- ysgrifennu drwy gyfrwng ystod o weithgareddau a gaiff eu cynllunio a'r rheiny a gychwynnir gan y plant
- ysgrifennu'n annibynnol ac ar y cyd wrth ymateb i amrywiaeth o ysgogiadau, gan gynnwys:
  - darnau creadigol syml
  - gwybodaeth ffeithiol
  - darnau byr sy'n mynegi barn, *e.e. 'Rwy'n hoffi …'*
- ysgrifennu ar gyfer gwahanol gynulleidfaoedd, gan gynnwys eu cyfoedion, oedolion, aelodau o'u teulu, a hwy eu hunain.

Sgiliau

Dylai'r gweithgareddau a wneir drwy gyfrwng y Gymraeg drwy gydol y Cyfnod Sylfaen alluogi plant i fwynhau arbrofi â chyfathrebu ysgrifenedig a gwneud cynnydd o safbwynt eu gallu i:

- gyfathrebu drwy:
  - arbrofi â gwneud marciau, gan ddefnyddio amrywiaeth o gyfryngau
  - cynhyrchu darnau o ysgrifennu cynnar
- deall y cysylltiadau a'r gwahaniaethau rhwng:
  - ysgrifennu a chyfathrebu
  - siarad ac iaith
  - print a lluniau
- sylweddoli bod gwyddor yn sail i waith ysgrifennu a gwahaniaethu rhwng llythrennau
- cyfathrebu gan ddefnyddio symbolau, lluniau, geiriau, ymadroddion a brawddegau byr
- chwarae ag iaith, fel modd i ddatblygu eu diddordeb yn yr iaith honno
- dechrau ysgrifennu mewn modd confensiynol, a chyfathrebu gan ddefnyddio geiriau, ymadroddion a brawddegau byr sydd wedi'u cysylltu â phatrymau cyfarwydd
- deall gwahanol ddibenion a swyddogaethau iaith ysgrifenedig fel modd i:
  - gofio
  - cyfathrebu
  - trefnu a datblygu syniadau a gwybodaeth ac fel ffynhonnell o fwynhad
- cynllunio ac adolygu eu gwaith ysgrifenedig
- trefnu a chyflwyno gwaith ysgrifenedig dychmygus a ffeithiol mewn gwahanol ffyrdd, *e.e. patrwm cronnus mewn cerdd, rhestr o gynhwysion ar gyfer teisen*, sy'n ddefnyddiol i'r diben, y dasg a'r darllenydd, gan ddefnyddio TGCh fel y bo'n briodol
- ysgrifennu â hyder, rhuglder a chywirdeb cynyddol
- sillafu geiriau syml yn gywir a gwirio eu sillafu drwy ddefnyddio geirfaoedd neu TGCh
- sylweddoli pwysigrwydd atalnodi fel modd i gyfleu ystyr
- datblygu eu gallu i sillafu geiriau cyffredin a chyfarwydd yn y fath fodd fel y gellir eu hadnabod
- datblygu llawysgrifen sy'n ddarllenadwy er mwyn dilyn y confensiynau sy'n gysylltiedig ag ysgrifennu yn y Gymraeg.

ASESU CRYNODOL

Deilliannau Datblygu'r Gymraeg

Deilliant 1 Cyfnod Sylfaen

Bydd y plant yn gallu deall mwy o eiriau nag y gallant eu siarad. Byddant yn ailadrodd rhai geiriau ac ymadroddion cyfarwydd. Byddant yn fwyfwy awyddus i ddechrau ymuno ag eraill mewn caneuon actol a rhigymau lle defnyddir y bysedd. Bydd y plant yn dechrau dilyn storïau a ddarllenir iddynt a byddant yn dechrau ymateb yn briodol ar lafar neu'n ddieiriau.

Deilliant 2 Cyfnod Sylfaen

Bydd y plant yn sgwrsio'n syml gan ddefnyddio geiriau Cymraeg yn lle geiriau Saesneg weithiau wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau. Byddant yn dilyn cyfarwyddiadau syml. Byddant yn fwyfwy awyddus i ymuno ag eraill mewn caneuon a hwiangerddi. Byddant yn edrych ar lyfrau gydag oedolyn neu heb oedolyn a byddant yn dangos diddordeb yn eu cynnwys.

Deilliant 3 Cyfnod Sylfaen

Bydd y plant yn dechrau mynegi eu hunain drwy gyfrwng gweithgareddau chwarae rôl. Byddant yn ymateb i gyfarwyddiadau, cwestiynau ac ysgogiadau eraill a fynegir yn glir gan lais cyfarwydd Gyda chymorth, byddant yn ailadrodd caneuon a rhigymau neu'n eu dysgu ar y cof. Byddant yn gwrando ar storïau, caneuon a rhigymau a byddant yn mynegi peth mwynhad a diddordeb. Byddant yn dechrau deall bod gwyddor yn sail i waith darllen ac ysgrifennu a bod synau ac ystyr yn perthyn i symbolau ysgrifenedig.

Deilliant 4 Cyfnod Sylfaen

Bydd y plant yn dangos dealltwriaeth o eiriau ac ymadroddion a fynegir yn glir gan lais cyfarwydd, a byddant yn ymateb drwy gyfrwng ymadroddion llafar byr. Byddant yn siarad gan ynganu a goslefu'n glir wrth efelychu a defnyddio geiriau ac ymadroddion syml. Gyda chymorth, byddant yn mynegi gwybodaeth syml, ac yn gofyn ac yn ateb cwestiynau. Byddant yn adnabod geiriau cyfarwydd. Byddant yn cysylltu ffurf ysgrifenedig geiriau â'u sŵn wrth ddarllen geiriau unigol. Byddant yn dangos dealltwriaeth o eiriau unigol drwy gyfrwng ymatebion dieiriau. Bydd arnynt angen cefnogaeth/cymorth weithiau. Byddant yn cyfathrebu drwy gopïo'n gywir ac ysgrifennu geiriau a rhai ymadroddion syml a chyfarwydd oddi ar eu cof.

Deilliant 5 Cyfnod Sylfaen

Bydd y plant yn dangos dealltwriaeth o eitemau byr a fynegir gan lais cyfarwydd drwy ymateb yn ddieiriau neu drwy gyfrwng ymadroddion llafar byr. Byddant yn ceisio, yn deall ac yn cyfleu gwybodaeth syml, a byddant yn ymateb i ystod o ysgogiadau. Byddant yn siarad gan ynganu a goslefu'n glir ac amrywio eu geirfa a'u patrymau i ryw raddau. Byddant yn adnabod geiriau ac ymadroddion syml a chyfarwydd y mae ganddynt brofiad ohonynt, a byddant yn dechrau dangos diddordeb mewn deunydd ysgrifenedig drwy ddarllen rhai darnau syml. Byddant yn dangos dealltwriaeth o'r hyn y byddant wedi'i ddarllen drwy ymateb i'r cynnwys ar lafar neu'n ddieiriau. Byddant yn cyfathrebu drwy ysgrifennu geiriau, ymadroddion a brawddegau weithiau hefyd er mwyn mynegi gwybodaeth ffeithiol a phersonol, gan ddefnyddio patrymau cyfarwydd. Caiff geiriau syml eu sillafu'n gywir fel rheol.

Deilliant 6 Cyfnod Sylfaen

Bydd y plant yn dangos dealltwriaeth o gyfres o eitemau byr a fynegir gan lais cyfarwydd, drwy ymateb ar lafar neu'n ddieiriau. Byddant yn ceisio, yn deall ac yn cyfleu gwybodaeth syml, bersonol a ffeithiol yn glir, a byddant yn gwneud rhai datganiadau o'u gwirfodd. Byddant yn mynegi barn yn syml. Byddant yn siarad gan ynganu a goslefu'n glir, a byddant yn defnyddio ystod gynyddol o eirfa a phatrymau brawddegau sy'n gywir fel rheol. Byddant yn darllen testunau syml yn gymharol glir. Byddant yn deall testunau sy'n cynnwys ystod gynyddol o eiriau, ymadroddion a darnau byr mewn cyd-destunau cyfarwydd, a byddant yn ymateb yn syml iddynt. Byddant yn ymateb i farddoniaeth, storïau a deunydd ffeithiol, ac yn mynegi barn yn eu cylch. Byddant yn dechrau darllen yn annibynnol a dewis rhai testunau o'u gwirfodd. Byddant yn ysgrifennu brawddegau byr a syml gan ddefnyddio geirfa a phatrymau addas a chyfarwydd i gyfleu gwybodaeth ffeithiol a phersonol syml yn weddol gywir. Caiff geiriau cyfarwydd eu sillafu'n gywir fel rheol, a byddant yn dangos peth ymwybyddiaeth o atalnodi sylfaenol drwy ddefnyddio priflythrennau, atalnodau llawn a marciau cwestiwn â rhywfaint o gysondeb.

Roedd sylw ar hap gan blentyn ym Mlwyddyn 1 yn fan cychwyn ar gyfer trafodaeth ddosbarth ar y defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol ac yn y gymuned.

STAFF RHIENI CYMUNED

Codi ymwybyddiaeth o'r defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgol ac yn y gymuned

Ymwelodd y cyn-bennaeth â'r ysgol un bore ac roedd un bachgen yn digwydd ei glywed yn siarad Cymraeg â'r ysgrifenyddes. Roedd y plentyn wedi synnu bod y cyn-bennaeth yn gallu ac yn dewis cyfathrebu yn Gymraeg. Ychydig iawn o Gymraeg oedd y rhan fwyaf o'r plant yn ei chlywed y tu allan i'r ysgol a chredai'r athrawes felly y dylai godi eu hymwybyddiaeth o sefyllfaoedd lle y caiff y Gymraeg ei defnyddio.

Wrth drafod gyda'r plant, dechreuodd restru'r rhai a oedd yn siarad Cymraeg yn yr ysgol. Roedd y trosolwg hwn yn cynnwys pob ymarferydd, staff cynorthwyol a staff cinio, y gofalwr, unrhyw athrawon cyflenwi, ymwelwyr rheolaidd a hyd yn oed ffotograffydd yr ysgol. Yna gwnaethon nhw restru pobl eraill yn y gymuned y gallai'r plant siarad Cymraeg â nhw. Arweiniodd hyn at nodi arwyddion dwyieithog yn yr ysgol ac yn yr ardal.

Cafodd y plant eu synnu o weld cynifer o sefyllfaoedd lle y gallen nhw ddefnyddio'r Gymraeg, ffactor pwysig wrth eu hannog i ddod yn hyfedr yn yr iaith mewn cymuned Saesneg ei hiaith yn bennaf. Arweiniodd hyn at benderfynu fel ysgol gyfan i anfon nodiadau at rieni/gofalwyr oedd yn cynnwys ymadroddion a chyfarchion dwyieithog, fel y bo'n briodol.

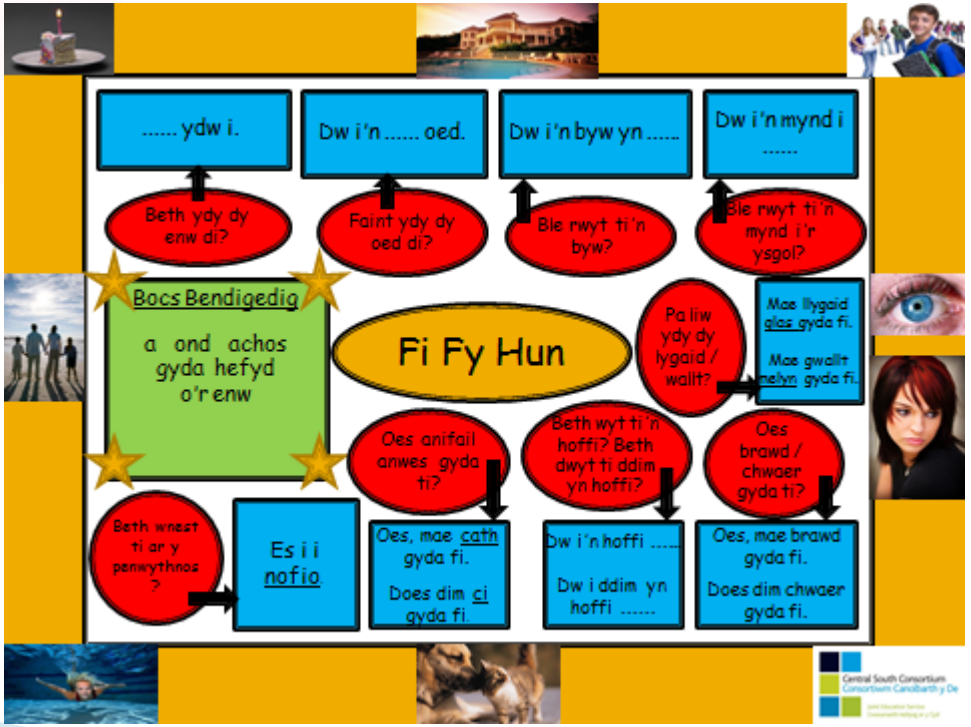
Cymraeg Ail Iaith
yn y Cwricwlwm Cenedlaethol

Cyfnod Allweddol 2 – 4.

Welsh second language

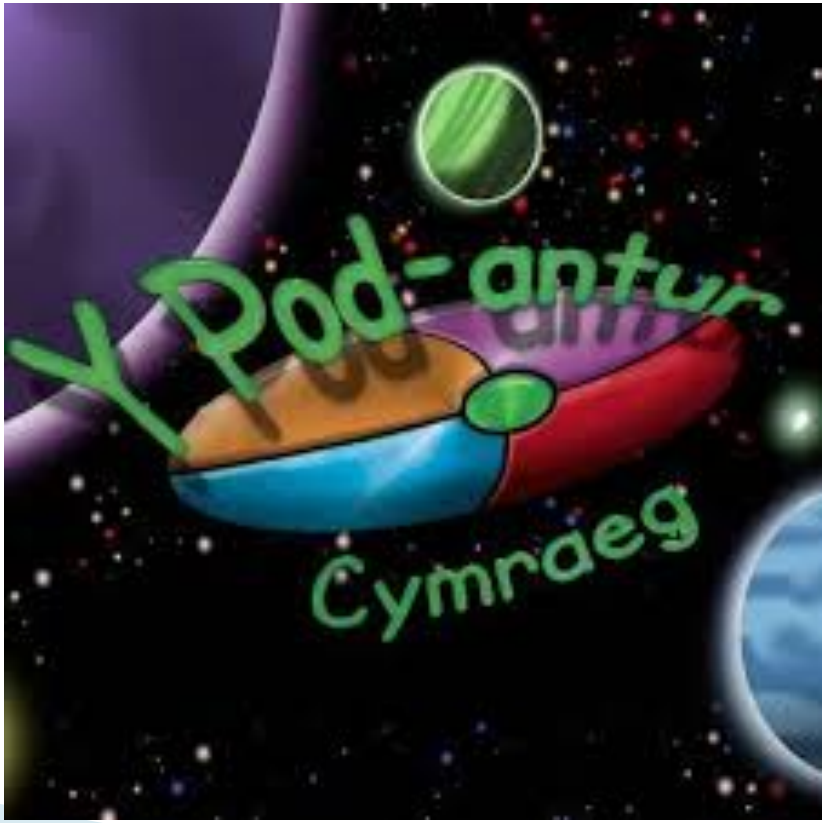
Oracy / Llefaredd

Y Pod-antur Cymraeg

- Y Pod Antur Cymraeg

QR codes for reading books

- CSCJES – Central South Consortium Joint Education Service

Moving learners from level 3 to level 4

- Resource WJEC Educational Resources Website

Part 1 contains seven exemplary teaching units:

- Role play
- Describing a friend
- Personal news
- Personal profile
- Responding to a poem
- Discussing a book
- Leisure time

Discussing a book

- **Aim:** *Read a story and respond to it.*

  - CSCJES – Central South Consortium Joint Education Service

Moving learners from level 4 to level 5

- Training Packs – Welsh Second Language – KS3/KS4

Seven exemplary teaching units are provided:

- Disgrifio ffrind / Describing a friend
- Newyddion personol / Personal news
- Proffil personol / Personal profile
- Ymateb i gerdd / Responding to a poem
- Chwarae rôl / Role play
- Trafod llyfr / Discussing a book
- Trafod amser hamdden / Discussing leisure time.

Estyn

Astudiaeth Achos Arfer Orau – Ysgol Plascrug, Aberystwyth

- https://www.estyn.llyw.cymru/best-practice/cymraeg-ail-iaith-sy'n-dod-yn-gyntaf?_ga=1.14487284.2346176 46.1456238628
- https://www.estyn.gov.wales/best-practice/welsh-second-language-comes-first?_ga=2.152979641.1286325416.1505659702-913551504.1477556530

Guidance for the inspection of primary schools

"In coming to an overall judgement on pupils' Welsh language development, inspectors should consider what it is reasonable to expect taking into account the linguistic background, the context of the school and the area it serves and the local authority's Welsh language policy".

Guidance for the inspection of primary schools

Inspectors should consider:

- pupils' attainment in Welsh or Welsh second language, as applicable, when compared with similar schools and previous attainment;
- continuity between the end of Foundation Phase and key stage 2;
- the progress pupils make in Welsh lessons;
- in the English-medium sector in particular, pupils' progress in using Welsh both passively and actively in different contexts beyond their Welsh lessons.

Guidance for the inspection of primary schools

Good standards

- Most pupils make good progress in gaining skills in Welsh language.

Unsatisfactory standards

- Pupils do not make enough progress in gaining skills in the Welsh language.

Supplementary Guidance: for Welsh lessons

- Are pupils making good progress in Welsh lessons?
- Is there a sequence of learning activities that reinforces pupils' skills in speaking and listening, reading and writing Welsh and their inter-dependency?
- Is there sufficient consolidation of new vocabulary and sentence patterns to ensure pupils are able to use them with increasing independence?
- Is there sufficient teacher intervention to improve quality and accuracy of pupils' oral competence in Welsh?

Supplementary Guidance: Welsh in the wider school community

- …do pupils have a good grasp of subject terminology in Welsh in subjects across the curriculum?
- …are pupils confident and competent in using Welsh in a range of situations beyond their Welsh lessons?
- Do teachers make increasing use of Welsh as a medium of communication, both in lessons and in other situations?
- Does the school encourage pupils and staff to make increasing use of Welsh…as a medium of informal communication?

Welsh Language Development in the Foundation Phase

- https://www.estyn.gov.wales/sites/default/files/documents/Welsh%20Language%20Development%20in%20the%20Foundation%20Phase%20-%20January%202013.pdf

Main findings

"Welsh Language Development is good in the majority of the schools and settings visited…"

In most of these schools and settings:

- Welsh is an integral part of daily routines
- Nearly all children enjoy learning Welsh

Main findings

- Most children make suitable progress in speaking and listening to Welsh
- Their speaking and listening skills are developing well but reading and writing are generally underdeveloped
- In one-in-ten schools, children make excellent progress in acquiring Welsh language skills. In these few schools, nearly all children have a good understanding of their Welsh work across the curriculum. They use a wide range of words and sentence patterns correctly and by the end of key stage 2 can read accurately and with expression.

Main findings

In a minority of schools staff do not devote enough time to teaching Welsh.

In a few of schools and settings visited, staff are not devoting enough direct teaching time to deliver Welsh Language Development effectively.

Main findings

Generally, when practitioners' own Welsh is fluent, children's progress in learning Welsh is better.

In a few cases, practitioners cannot sustain using Welsh long enough and use a very limited amount of incidental Welsh with the children.

Recommendations

Schools and settings should:

- ensure that enough time is devoted to the direct teaching of Welsh;
- plan good opportunities for pupils to use Welsh in other areas of learning and in outdoor activities;
- increase the level of skills input to develop pupil's writing in Welsh;
- monitor provision and progress in Welsh Language Development;
- provide practitioners with opportunities to improve their Welsh language skills and language teaching skills.

Recommendations

Local authorities should:

- provide support and training in Welsh Language Development for headteachers, Foundation Phase leaders and lead practitioners;
- provide better access to Welsh language support and training for practitioners…;
- share good practice in Welsh Language Development.

Recommendations

The Welsh Assembly Government should:

- consider phasing out the short GCSE course when the staffing capacity and quality of teaching are good enough to sustain delivery of the full GCSE course to increased numbers of pupils;
- increase the number of specialist Welsh second language teachers to meet demand.

Local education authorities should:

- identify and support the schools that allocate too little time to Welsh second language in key stage 4;

Schools should:

- ensure that enough time is allocated to all their Welsh second language courses in key stage 4;
- offer pupils a range of opportunities to hear and practise using Welsh beyond formal Welsh lessons.

A Living Language: A Language for Living launched 2012

The Review Group's vision

- how to provide a positive learning experience for Welsh second language learners in English-medium schools;
- how to raise the status of Welsh second language as a subject and remove barriers at a local, regional and national level;
- whether qualifications (currently available and/or other possible forms of accreditation) are a lever or a barrier with regard to developing transferable Welsh language skills;
- how best to develop learners' Welsh language skills so that they are able to transfer their skills and use the language in the workplace, community and family; and
- how to address workforce planning issues to ensure that all secondary schools have the resources and capacity to provide quality Welsh second language provision.

Issues to be prioritised (continued)

- revise the syllabus to give teachers flexibility. It was agreed that pupils' attainment, confidence and enjoyment would increase given an opportunity to explore more relevant topics;
- ensure a high quality workforce and the importance of training; and
- raise the status of the subject and ensure strong leadership within schools and local authorities.

Un Iaith i Bawb
One Language for All

- Ym mis Gorffennaf 2012, sefydlodd y Gweinidog Addysg a Sgiliau Grŵp i adolygu Cymraeg ail iaith yng Nghyfnodau Allweddol 3 a 4 ac i ystyried sut i godi safonau a lefelau cyrhaeddiad yn y pwnc.

- In July 2012, the Minister for Education and Skills established a Group to review Welsh second language at Key Stages 3 and 4 and to consider how to address poor standards and low attainment in the subject.

- **Recommendation 1** – Welsh Government to ensure that Welsh second language continues to be a statutory subject within the National Curriculum and continues to be a compulsory subject for all pupils in Wales until the end of Key Stage 4
- **Recommendation 14** – Welsh Government to produce clear guidelines for schools on the time pupils need to learn and practise the language in order to make good progress in Welsh second language, to include examples of best practice
- **Recommendation 21** – Welsh Government to take steps to ensure that every primary and secondary school has sufficient numbers of teachers qualified and able to teach Welsh.

Successful Futures

Independent Review of Curriculum and Assessment Arrangements in Wales

Professor Graham Donaldson CB
February 2015

http://www.walesonline.co.uk/news/education/scotland-can-inspiration-wales-new-10701587

Competence in literacy, including competence in the spoken word, syntax and spelling, is essential for learning across the curriculum, not least because of the fundamental role of language in thinking. The key to developing command of these skills lies not in repetition and drill for significant periods of time during the school day but in a sound understanding of their essential components supported by developmentally appropriate teaching and learning and rich contexts within which they can be reinforced, extended and applied. Without this, as one contributor remarked, 'There is a real danger that we are teaching the mechanics of writing but giving the children nothing to write about'. Children and young people also need every opportunity to explain thinking, explore and discuss ideas and use language skills at an appropriate level. The literacy component of the LNF provides guidance about a common approach to the reinforcement of such skills at different developmental stages.

Rationale

Language is the essence of thinking and is integral, not just to effective communication, but to learning, reflection and creativity. This Area of Learning and Experience provides the fundamental building blocks for different forms of communication, literacy and learning about language, and also opportunities to develop competence in different languages.

Being able to listen attentively and speak lucidly and understandably or to use non-verbal communication effectively are crucial attributes in learning and life more generally. Developing oracy – the capacity to develop and express ideas through speech – is of central importance to both thinking and learning.

Exposure to literature extends children and young people's understanding of the power of language. It can stimulate imagination, challenge thinking and introduce new ideas. This Area of Learning and Experience can generate a love of reading that will enrich lives and contribute to present and future well-being.

Recommendations

21. The Welsh language should remain compulsory up to the age of 16.

22. There should be a renewed focus in schools on learning Welsh primarily as a means of communication, particularly oral communication and understanding.

23. Progression in the Welsh language towards transactional competence at age 16 should be appropriately reflected in the related Progression Steps and Achievement Outcomes.

24. The value attached to the Welsh language by children and young people, teachers, parents, carers and the public should be enhanced by strengthening the focus on its commercial value for the jobs market, the suggested cognitive benefits of bilingualism and its importance in enabling children and young people to achieve a good understanding of the cultural life of Wales in the past and present.

25. Investment in and improvements to provision and the raising of standards should focus on strengthening the language in primary schools in order to create solid foundations for learning in Welsh and other languages in secondary school. There will also be a need for support for secondary schools to enable them to improve and adjust their provision.

26. Welsh-medium schools should act as hubs for the Welsh language, to support teachers and practitioners in English-medium schools.

27. Systematic links should be established between schools and outside agencies that can support teaching, learning and the provision of resources in Welsh and modern foreign languages, including further and higher education providers and Mentrau Iaith.

28. Significantly better and more creative use should be made of technology in the teaching and learning of Welsh and also modern foreign languages.

29. The Welsh Government should realign Welsh language qualifications at 16 with the proposed focus on speaking and listening and application in the workplace.

30. Implications for enhancing competence in the Welsh language in the education workforce should be taken forward through the New Deal for the Education Workforce and Professor Furlong's review of teacher education.

Easy Read

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Our plan to have 1 million Welsh speakers by 2050

Please tell us your views on our plan by 24 November 2016

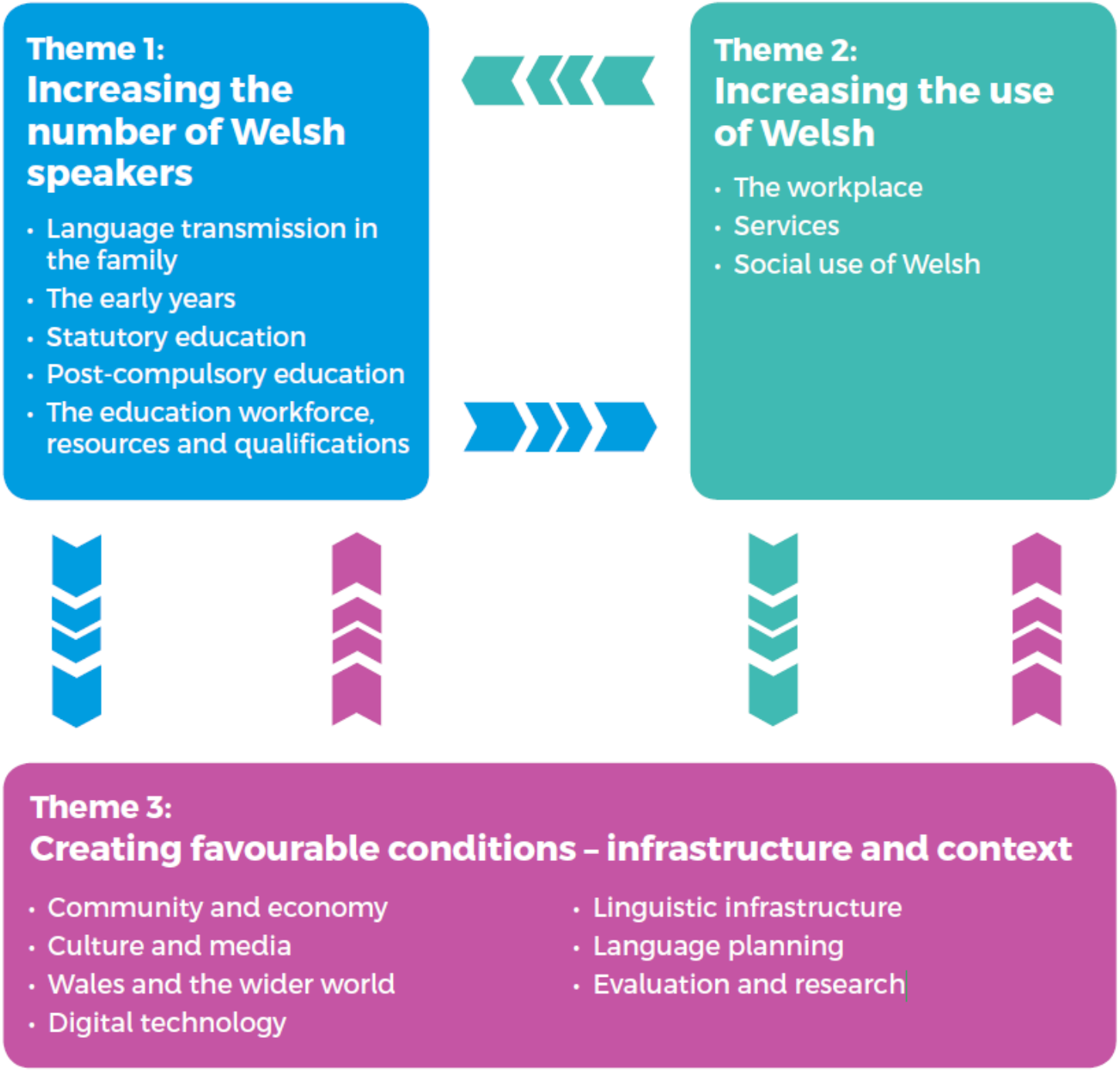
This is an easy read version of **'Consultation on a Welsh Government draft strategy: a million Welsh speakers by 2050'**

Mae'r ddogfen yma hefyd ar gael yn Gymraeg.

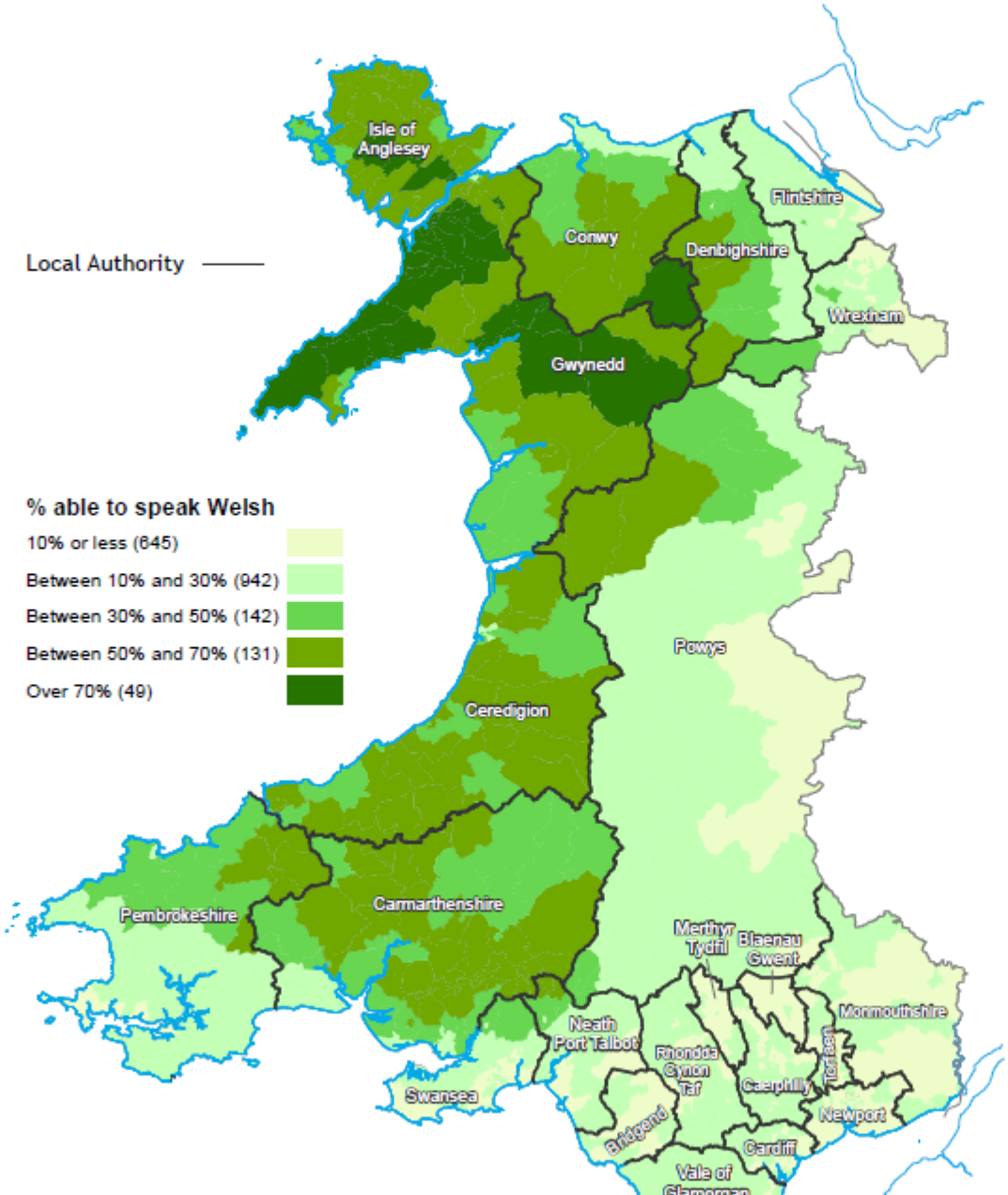
This document is also available in Welsh.

August 2016

WG28987 © Crown Copyright 2016

Theme 1:
Increasing the number of Welsh speakers
• Language transmission in the family
• The early years
• Statutory education
• Post-compulsory education
• The education workforce, resources and qualifications
Theme 2:
Increasing the use of Welsh
• The workplace
• Services
• Social use of Welsh
Theme 3:
Creating favourable conditions – infrastructure and context
• Community and economy
• Culture and media
• Wales and the wider world
• Digital technology
• Linguistic infrastructure
• Language planning
• Evaluation and research

Proportion of people (aged 3 and over) able to speak Welsh, by LSOA, 2011

Achieving our targets (School based)

•Expand Welsh-medium nursery groups by 150 over the next decade

•Increase the proportion of Welsh-medium education from 22% to 30% by 2031, and then 40% by 2050.

•Transform how we teach Welsh to all learners so that at least 70% speak Welsh by the time they leave school in 2050.

•Increase the number of primary teachers who can teach in Welsh from 2,900 to 3,900 by 2031 and 5,200 by 2050;

•increase the number of secondary teachers who can teach Welsh from 500 to 1,200 by 2050; and increase the number of secondary teachers who can teach through the medium of Welsh from 1,800 4,200 by 2050.